

ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

Доповідач - Шаповалова В.В., студентка групи Ю-95

Науковий керівник – Алезенко І.О., викладач кафедри АППФЕБ

Питання вдосконалення і реформування законодавства України у сфері охорони здоров'я і медицини є досить актуальним і важливим, адже від неврегульованості правових відносин в медичній та фармацевтичній сфері потерпають як працівники цих галузей, так і пацієнти, які потребують медичної допомоги та є споживачами лікарських засобів та медичних послуг. На даному етапі слід говорити як про недосконалість окремих законодавчих актів у даній сфері, так і явного протиріччя між ними у найбільш концептуальних питаннях регулювання. Беззаперечним є той факт, що фактично право і охорона здоров'я існують автономно, не перетинаючись. За роки незалежності України було створено велику кількість законів і підзаконних актів в сфері медицини, які іноді суперечать один одному. Не викликає сумніву, що правова база у цій галузі потребує доопрацювання, вдосконалення й певної систематизації.

Між ключовими суб'єктами медичного права – лікарями і пацієнтами – виникає дуже багато юридичних конфліктів. Це, насамперед, питання відшкодування моральної та матеріальної шкоди, порушення медичної етики та деонтології. Серед причин їх виникнення – необізнаність медичних та фармацевтичних працівників зі своїми правами та правами пацієнтів, відсутність правової культури, недосконалість законодавства, яке регулює правовідносини в цій сфері. Охорона здоров'я є одним із пріоритетних напрямів державної діяльності, держава формує політику охорони здоров'я в Україні та забезпечує її реалізацію [4, с.120].

У даній час сучасна законодавча база, яка регламентує діяльність у сфері медичних послуг, складається з Конституції України, Цивільного Кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального Кодексу України, низки законів і підзаконних актів, наказів Президента України, постанов Кабінету Міністрів України, наказів, постанов, інструкцій й листів Міністерства охорони здоров'я України [5,с.89]. Основними законами у сфері охорони здоров'я і медичного обслуговування є Закони України «Основи законодавства про охорону здоров'я», «Про лікарські засоби», «Про донорство і її компоненти» та інші. До законодавчої бази належать також ратифіковані Верховною Радою міжнародні нормативно-правові акти, які видаються Всесвітніми організаціями, що спеціалізуються в галузі охорони здоров'я. Варто зауважити, що Україна визнає пріоритет міжнародних нормативно-правових актів перед національним законодавством, що затверджено у ст.9 Конституції [1, с.6]. Тобто якщо міжнародним договором встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством України про охорону здоров'я, то застосовуються правила міжнародного договору. Наприклад, Україною визнані такі міжнародні документи, як Загальна декларація прав людини, Декларація принципів толерантності та Європейська конвенція про захист основних прав і свобод людини.

Варто зазначити і очевидну недосконалість певних статей Цивільного Кодексу України від 16 січня 2003 року. Наприклад, відповідно до п.1 ст. 284 ЦК України кожна фізична особа має право на надання їй медичної допомоги [3]. Однак, термін «медична допомога» у ЦК не визначений. Тлумачення даного терміна не дав також і Конституційний Суд України при прийнятті рішення у справі про безоплатну медичну допомогу. Взагалі медична допомога визначається як вид діяльності, який включає комплекс заходів, спрямованих на оздоровлення та лікування пацієнтів у стані, що на момент її надання загрожує життю, здоров'ю і працездатності, та здійснюється професійно підготовленими працівниками, які мають на це право відповідно до законодавства [3, с.2]. Проте, незважаючи на певну визначеність даного поняття беззаперечним виявляється той факт, що витлумачити поняття медичної допомоги, визначити його обсяг та зміст, а також відмежувати від інших суміжних понять, наприклад, «медичні послуги», «медичне обслуговування», повинен законодавець. Медичне право як галузь права досить молода сфера, яка потребує величезних інтелектуальних і фінансових ресурсів. Зараз окремо не відбувається фінансування вдосконалення галузі, щоправда, законодавча база на рівні МОЗ приводиться до відповідності з новими законами у сфері охорони здоров'я. Залишаються актуальними питання створення окремого Медичного кодексу України, який би регулював всі відносини у даній сфері між суб'єктами діяльності, що б допомогло уникнути проблем і неузгоджень як у наданні медичних послуг, фармацевтичній галузі, так і в їх фінансуванні. Удосконалення законодавчої бази, врегулювання відносин між різними ланками медичної діяльності є одним із шляхів зменшення кількості конфліктів між лікарем та пацієнтом та поліпшення якості надання медичної допомоги.

Література

Конституція України від 28.06.1996 року // ВВР України.

1. Цивільний кодекс України IV від 16 січня 2003 року // ВВР України.
2. Основи законодавства про охорону здоров'я закон України від 19.11.1992. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2801-12>
3. Ходоніна О. Медичне право – міф чи реальність? / О. Ходоніна // Правовий тиждень – 23.01.2008 – №52-53. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legalweekly.com.ua/article/?uid=839>
4. Стеценко С.Г. Медичне право України: Підручник / С.Г Стеценко, В.Ю.Стеценко, І.Я. Сенюта – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 507 с.